

„Danskere”

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskere” udgaa Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$2.00. Udlændt \$2.50. Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANIEL LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere”s Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læsere henvender sig til Folk som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Past. H. Berthelsen i Omaha har taget imod Kald fra Menighederne i Rolfe og Calender, Ia., og venter at flytte til Rolfe og overtage Kaldet først i April.

Et kort Vinterkursus i Landbrug for Mænd af 18 Aar og ældre, og med 8 Grads Dannelse vil blive aabnet i Nebraska Universitet Mandag den 26. Jan. og fortsat i fire Uger. Elever, som tager dette Kursus, kan ogsaa tage praktisk Arbejde i almindelig Landbrug, Behandling af Husdyr, Høns, Mejeri, Vekseldyrkning, Havebrug, Bestyrelse af Landbrug og Farm-Bogføring. C. A. Newberry af Box Butte Co., har kundgjort, at han vil afholde Udgifterne for fire Dreng fra dette Co., som vil tage Del i Kursuset.

Fornylse af Clergy Fare. Der er ikke gjort Forespørgsel til os desangaaende, og vi har intet personligt foretaget; men viskal her meddele, hvad Past. J. C. Aaberg meddele i „Kr. Sml.” om Sagen: „De Certificates, som er udstedt, gælder et Aar fra den Dato, de er udstedt. Datoen for deres Udstedelse er stemplet bag i Bogen, og der kan altsaa enhver se, naar hans Permit er udløbet. Vejen til at faa den fornyet er, et Par Uger før den udløber, at sende den gamle Permit til Eben E. McLeod, Manager Western Clergy Bureau, Transportation Building, Chicago, med Ansøgning om at faa den fornyet, og han vil da sende en ny Certificate. Det er jo muligt, at der vil blive en Forandring i det, naar Jernbanerne kommer tilbage til privat Eje, men saa faar vi nok nærmere Besked.”

Sammenslutning af „Danskere” og „D.I. Kirkeblad.” netop fordi Red. personlige Ønske har gaaet i modsat Retning meddele følgende Udtalelse af en betydelig Lægmand i vor Kirke i Brev til Forretningen: „Jeg vil oprigtig haabe, at der ikke finder nogen Sammenslutning Sted af „Danskere” og „Kirkebladet.”

„Danskere” har sikkert i sin nuværende Skikkelse en betydelig Opgave at løse indenfor vor Kirke og vilde ogsaa faa en lys Fremtid, om man fra indflydelsesrig Side vilde arbejde mere paa at støtte den og skaffe den øget Udbredelse i vort Folk.”

— Læsere har naturligvis Frihed til at samstemme eller modsigse.

Den første Præst paa Spitsbergen. Teologisk Kandidat Thorleif Østenstad, som af det norske lutheranske Indremissionsselskabs Hovedkvarter er ansat som Præst

og Indremissionær paa Spitsbergen, er født i Kristiania 1894. Han tog i Sommer Embedseksamen ved Menigheds-Fakultetet. Østenstad, som saaledes bliver Spitsbergens første norske Præst, er ikke helt ukendt med Forholdene deroppe. Han fulgte nemlig Prof. Edvard Sverdrup paa dennes Rejse i Sommer for at undersøge Forholdene for kristelig Virksomhed blandt Landsmænd i Norges arktiske Provins. „Luth.”

Past. Kr. Andersen, skriver „Dannevirke,” tidligere Askov, Minn., er nu, som tidligere nævnt, konstitueret som Sognepræst paa Øland, en Halvø, som lige Vest for Gjøel gaar ud i Nibe Bredning, Limfjorden.

Hvis et Lovforslag, der er under Opsejling, og som gaar ud paa, at andre end teologiske Kandidater, deriblandt dansk-amer. Præster, kan, naar de opfylder visse Betingelser, søge og kaldes til Folkekirken Embeder, naar at blive Lov, søger Past. Andersen muligvis om fast Ansættelse paa Øland.

Fra Bethany College, Lindsburg, Kas., skrives i „Aug.” af 8. Januar: „Julen 1919 oprandt i Lindsburg med en aldeles særskilt Højtidsstemning og blev en Milepæl i Bethany's Historie. Indsamlingen til Læreranstaltens Grundfond har naaet den fastsatte Sum, nemlig 200,000 Dollars. Desuden er der nok samlet Midler til at betale Læreranstaltens Gæld, som beløb sig til 47,000 Dollars. Læreranstaltens Præsident, Doktor Ernest Fihlblad, har hele Efteraaret arbejdet ufortrødent, med Nidkærlighed og med plammæssig Maalsbevidsthed. — I hele Efteraarsterminen er Skolevirksomheden i alle dens Grene gaaet med virkelig Entusiasme og Fremgang.”

Pensionsfondet. Medlemmernes Bidrag.

„Love for Pensionsfondet” bestemmer Medlemmernes Bidrag til Fondet som \$200 ved Indtrædelsen og \$10 som Medlemmernes aarlige Bidrag, der betales i Forskud.

Det maa ligge i saavel Medlemmernes Interesse som ogsaa i deres, der giver runderhaandede Gaver til denne Sag — ja hvorfor ikke i hele Kirken's Interesse — at se, hvad et Medlems Bidrag med Renter og Renter Renter vil beløbe sig til i Aarens Løb.

Da vi ikke ved, hvilken Procent Renter, der faas af Pengene (og det er rimeligvis ikke samme Procent af hele Summen), sætter vi Renten til 5 pCt.

Vi begynder da med \$200 og det første Forskudsbidrag, \$10. Om eet Aar bliver det \$220.50. Saa lægger vi \$10 til = \$230.50. Et Aar mere, saa har vi \$242.02. \$10 til = \$252.02. Om tre Aar: \$264.62, \$10 til = \$274.62. Om fire Aar: \$288.25. 10 lagt til = \$298.35. Om fem Aar: \$313.27, 10 lagt til = \$323.27. Om seks Aar: \$339.43, \$10 lagt til = \$349.43. Om syv Aar: \$366.89, \$10 lagt til = \$376.89. Om otte Aar: \$395.73. \$10 lagt til = \$405.73. De \$200 efter 5 pCt., \$10 lagt til hvert Aar, er blevet til over \$400 i Løbet af 8 Aar. Medlemsbidraget har altsaa lidt mere end fordoblet sig i 8 Aar.

Vi ser saaledes, at Summen paa den Maade vil fordoble sig for hver 8 Aar. Det giver følgende Resultat: 8 Aar — \$400; 16 Aar — \$800; 24 Aar — \$1600; 32 Aar — \$3200; 40 Aar \$6,400.

Saa meget vilde altsaa et Medlems Bidrag i 40 Aar beløbe sig til, om det simpelthen sættes ud paa Rente til 5 pCt., og der gaves et Tilskud af \$10 om Aaret. Og \$6,400 vilde betale en pensionerets Pension i mindst 13 Aar efter \$600 om Aaret; thi Summen vilde jo

give mere end det \$100, der mangler, før den blev opbrugt. Dette vil med andre Ord sige, at Medlemmernes Bidrag til Fondet altsaa vilde være tilstrækkeligt til at bære Sagen, hvis de i Gennemsnit tjente i 40 Aar og ikke drog Pension i mere end 13 Aar, og de vilde ikke have faaet mere, end de selv havde indbetalt.

Maaske 40 Aar er før højt et Gennemsnit for Præsters og Professorers Tjenestetid; men nogle af Præsterne i den forenede Kirke har jo dog allerede tjent i over 45 Aar.

Men saa kommer vi til Hagen ved Sagen. Det er ingen Nytte til at forsøge at udregne, i hvilken Stand Kassen kunde have været, hvis den Pensionsordning, vi nu har vedtaget, havde været sat i Virksomhed den Tid, Samfundet begyndte; thi det, der i saa Henseende er forsømt, kan ikke indhentes.

Det er selve Den for. d. l. Kirke, der har sat Pensionsfondet i Gang, og dens Medlemmer maa nu se, om de kan bøde paa det manglende ved frivillige Bidrag. Det er derfor, Past. Weismann er sendt ud at samle Bidrag til Fondet.

Endnu et Regnestykke. Vi er 150 paa Præstestien. Om vi nu regnede for, nogle havde bidraget i over 40 Aar og andre lige begyndte, saa vilde vi jo faa et Gennemsnit af 20 Aars Tjeneste, altsaa lige saa mange Aars Bidrag til Fondet. Et Medlems Bidrag i de første 20 Aar vilde beløbe sig til noget over \$1000. Altsaa skulde vi efter det Regnestykke alene ved Medlemsbidrag nu have haft over \$150,000, og det er vel den højeste Sum, der er sat som Maal for Grundfondet.

Om det er det Maal, Den forenede Kirke saa beder dem, der har Raad til det, at hjælpe til at naa. Naas det først, saa er der Sandsynlighed for, at Sagen kan bæres af Medlemmernes Bidrag, og Mulighed for, at Pensionen endogsaa kan forhøjes. Hvis alle de 150 Præster og Professorer var med, saa vilde deres Aarsbidrag af \$10 jo give \$1500 om Aaret, men indtil Fondet naar sin rimelige Størrelse, maa baade dette forøges ved Bidrag fra Venner af Sagen, og Samfundet maa give Tilskud til den aarlige Udbetaling i Pensioner.

Fra Børnehjemmene.

Til Børnehjemmernes Venner i den forenede Kirke udsendes herved paa Hjemmernes Vegne en hjertelig Tak til alle, som saa kærligt har betænkt vore kære smaa med Julegaver i Form af Penge, Tøj, Fordevarer o. s. v. Tak, Venner, fordi I vilde være med til at berede vore foreldreløse og hjemløse Børn Juleglæde og Julehygge.

Paa Hjemmene gaar alting sin jævne og gode Gang. For Sygdom har vi, Gud ske Lov, i det store og hele været forskaonet. Det er stort, og vi vil ikke glemme at takke Herren derfor.

Mr. Anton Petersen, Forstanderen paa Hjemmet i Waupaca, skriver til mig: „Nu er jo den velsignede Julefest for i Aar forbi, og vi takker Herren som har hjulpet os i det svundne Aar. Børnene er alle raske her paa Hjemmet. Vi har haft en god og velsignet Jul med Juletræ baade her paa Hjemmet og i Kirken. Vi har modtaget ikke saa faa Julegaver til Børnene, saa vort Folk i de forskellige Menigheder har gjort deres til, at Børnene kunde faa en glad Jul.” Det samme gælder ogsaa Hjemmet i Elk Horn. En Del Venner her i Byen var indbudt til at besøge Børnehjemmet en Dag i Julen, og det var velsignet at være der. Midt i Spisesalen stod et stort Juletræ, og Børnene havde travlt med at vise os deres Julegaver. De mange glade Barneansigter genstrålede de

smaa Hjerters oprigtige og inderlige Glæde og Taknemmelighed.

Venner, glem ikke at bede for vore to Hjem og besøg dem ved Lejlighed, om I kan. I skal altid være velkomne, det er jeg vis paa, og det har sin store Betydning baade for jer, selv og for Hjemmene. Man kan ikke komme ind til saadan en Folk uden at blive varm om Hjertet, og det har man godt af i denne ellers kolde Verden.

Ieg tør nok sige, at der er eet, som præger vore to Børnehjem saa velsignet, og det er det hjemlige. Det enkelte Barn spiller en Rolle og bliver ikke borte i Mængden som paa de store Hjem, hvor det anstaltsmæssige er det alt beherskende. Derfor er det ogsaa saaledes, at de smaa, naar de kommer til os, let lever sig ind og bliver hjemme i forholdsvis kort Tid. Og saaledes skal det være. Det er netop Hjemmet, som disse smaa har mistet, og et Hjem skal derfor ogsaa Kirken, deres aandelige Moder, give dem, saa ikke den Sang skal dø paa deres Læber:

Hjem, Hjem, mit kære Hjem!
Nej, ingen Plet paa Jorden,
Er skøn som du, MIT HJEM!

Et Børnehjem skal ikke være en Fattigaard, hvor Børnene behandles som smaa Tiggere; heller ikke et „Boardinghus”, hvor de mod Betaling faar Ophold for en kortere eller længere Tid; heller ikke en Skole, hvor de er, for kun at faa Undervisning, men et Hjem i Ordets virkelige Forstand, saaledes som Gud selv har bestemt det for hvert Barn som den bedste Forberedelsesskole for Livet. Kun i et Hjem kan Barnet trives, legemligt og aandeligt, saa det senere kan indtage og hævde sin Plads og Stilling i Livet.

Maalet med vore Børnehjem er at gøre Børnene lykkelige. Lykkelige Børn er gode Børn. Og saadanne Børn bliver dygtige Mænd og Kvinder. Enhver Mangel i Karakteren har sit virkelige Grundlag i de Indtryk, man fik i sin tidligste Barndom. Deltagelse vækker Genkærlighed. Ikke blot Barnets Ansigt, ogsaa dets Hjerte er et levende Spejl, i hvilket Omgivelsens Biller genspejles. Lyse, rene Farver tyder paa lyse, rene og lykkelige Indtryk. Lykke er kun et Udtryk for en lys og ren Sjæl. Al anden Lykke er Blænværk og Illusion. En har sagt: „Kan vi naa at gøre vore Børn i Sandhed lykkelige, saa har vi naaet uendelig meget.”

Mange af de smaa, der bliver bragt til vore Hjem, er mere eller mindre forsømte. Der er saa meget, de trænger til. Men der er en Ting, de trænger til mere end til Brød og Klæder, og det er Kærlighed. De tilfredsstilles ikke ved, at vi giver dem Tag over Hovedet, Brød paa Bordet og Klæder paa Kroppen, de længes efter en Plads ved vort Hjerte. Og det er det de finder paa vore velsignede Hjem i Elk Horn og Paupaca. De bliver elsket med Jesu Kristi Kærlighed, og denne Kærlighed er det bærende og maalgivende ved hele Opdragelsen paa vore Hjem. Derfor tør vi nok sige: Lykkelige Børn frem for mange, der har baade Far og Mor og vokser op i ellers gode, men verdslige Hjem, hvor man slet ikke forstaaer Barnehjertets dybeste Trang, fordi man ikke forstaaer sit eget Hjertes Trang.

Det er ikke nogen let Opgave at opdrage andres Børn, og det kan være svært nok at opdrage sine egne. Det er svært at træde i Forældres Sted og vise Forældres Kærlighed. Et Barn i sit eget Hjem drager ikke sine Forældres Kærlighed i Tvivl, selv om disse er nok saa strenge. Forældres Kærlighed til Barnet behøver ikke at bevise, den er selvfølgelig. De, der opdrager paa vore Børnehjem, har ikke dette faste Grundlag at staa paa over for Barnet. Her staaer de over for den vanskelige Opgave først at skulle overbevise Barnet om, at de elsker det med en Følelse og

Moders Kærlighed. Og her hjælper ingen Forstillelse. Et Barn er meget fintfølelse, og det lukker sig ikke op for os, saa længe det betvivler vor oprigtige Kærlighed. Og de smaa kommer til os med alle deres Synder og slemme Vaner, de er langt fra altid elskverdige, og dog maa man elske dem, ja netop saadanne Børn trænger til saa meget Kærlighed, hvis de skal vindes.

Disse og mange andre Tanker kom frem hos mig, da jeg sad og skrev vor Tak til Børnehjemmernes mange Venner. Maatte ogsaa disse Linier tjene til at give en og anden lidt af et Indblik i dette Arbejdes Herlighed og Vanskelighed. Venner, glem ikke Børnehjemmene i eders Forbøn og glem ikke Børnehjemskassen, naar I uddeler eders Gaver. Tak for al mod de foreldreløse udvist Kærlighed i det Aar, der svandt, og Herren velsigne eder i det nye.

Paa Hjemmernes Vegne.
C. C. Kloth.

Velmente Spark og vor Skoles Fremtid.

Ved at læse N. P. Langs Artikel i „Danskere” for 31. December, 1919, blev jeg bedrøvet — ikke saa meget for N. P. Lang, som for de Ting, han angriber eller giver Spark til, som f. Eks. vor Blade, vore Redaktører, Bladmissionen, Forlagshuset, ja endogsaa „Den foernede Kirke.”

Jeg blev bedrøvet for vore Blade. Hvorledes skal det gaa dem efter næste Aarsmøde? N. P. Langs næsten haanende Udtryk: „— hvis disse holder Vejret efter næste Aarsmøde” spaar intet godt. Lad være, at der er Mangler ved „Danskere” og „Kirkebladet”, jeg ved dog, at disse to gamle, trofaste Venner har været og er fremdeles kære Gæster i mange Hjem og især i saadanne, hvor man ikke saa godt kan følge med i det engelske. „Kirkebladet” har været til megen Velsignelse for ældre troende Folk, for den Klasse af Folk, som ikke kaster sig ind i Diskussion om Dansk eller Engelsk, men som beder til Gud, at hvis det virkelig lykkes det engelske Element indenfor „Den forenede danske ev. luth. Kirke” at faa „Danskere” og „Kirkebladet” ryddet af Vejen, at der da maa aabnes en anden Kilde, hvorfra de kan øse Velsignelse. Jeg kan ikke se bedre, end at N. P. Lang giver saavel „Danskere” og „Kirkebladet”, som dem, der elsker nævnte Blade, et velment Spark.

Jeg blev bedrøvet for vore Redaktører. Ikke for, hvorledes det skal gaa dem, hvis de skulde blive holdt ud, men for den Maade, hvorpaa de behandles. Lad være, at nogle kan ønske dem anderledes, ønske at de var mere efter deres Hoved — deres lydige Slaver — eet ved jeg bestemt, at de har røgtet deres Kald efter Evne og paa den Maade, som de efter deres Overbevisning og, jeg tør sige, med Ansvar overfor Gud og Mennesker ansaa for Ret, hvorfor jeg anser det for Uret mod dem, at angribe dem paa en saadan Maade, som N. P. Lang har gjort i „Danskere” for 31. Dec. 1919. N. P. Lang har givet, jeg kan ikke se rettere, et velment Spark til vore Redaktører.

Jeg blev bedrøvet for vort Forlagshuset. Hvorledes skal det gaa Forlagshuset, hvis N. P. Langs Anskuelse har vundet Rod-faste blandt et større Publikum indenfor „Den forenede Kirke”? Vi er dog altid bleven fortalt, at vor Litteraturmission var noget af det vigtigste for at fremme Guds Riges Sag iblandt vort Folk. Jeg har endogsaa hørt N. P. Lang — ham selv — i pæne og gode Ord fortælle dette. Nu maa imidlertid samme Person have skiftet Sind, og jeg kan ikke se bedre, end at N. P. Lang giver vor Litteraturmission et velment Spark.

sen om Lægfolket. Ikke for Lægfolket's Skyld, for de klarer sig nok uden N. P. Langs Hjælp, men for den overmodige Maade, hvorpaa de omtales, i hvert Fald i den Forbindelse, hvori Udtalelsen fremkommer. Skulde en saadan Anskuelse være noget udbredt blandt Præster indenfor vor Kirkeafdeling, da er vor Kirkes Dage snart talte. Jeg kan ikke se rettere, end at N. P. Lang giver Lægfolket et velment Spark.

Og jeg blev bedrøvet for „Den forenede danske ev. luth. Kirke”. Udtrykket i N. P. Langs Artikel: „i den forenede Kirke er der en lang Vej til noget, der hedder Ansvar,” og Udtalelserne om Aarsmøvedtagelserne tegner ikke til noget godt. Er man først kommet dertil, at man ikke tager det saa nøje med saadanne Ting, saa er det galt. Jeg kan ikke se bedre, end at N. P. Lang giver „Den forenede Kirke” et ordentlig og velment Spark.

Og saa er jeg bedrøvet for vor Skoles Fremtid. Forhandlingerne om denne Sag er kommen ind paa en Vej, der ikke spaar noget godt. Det er sikkert nok, at Lokaliteten ikke spiller saa stor en Rolle; enten Skolen ligger i Blair eller Harlan eller et andet Sted, gør vel i og for sig lige meget. Saa vidt jeg kan se, er det ikke nye og store Bygninger, vi haardst trænger til, heller ikke at faa Skolen med dens Inventarium (Professorer iberegnet) flyttet til Harlan, eller et andet Steds hen, men hvad vi trænger til, og som er en absolut Betingelse for at fortsætte og fremskaffe en god Skole er Tillid til vor Skole. Vi kan snakke frem og tilbage om de andre Ting saa meget, vi vil, mangler Tilliden, saa hjælper en stor og ny og kostbar Skole ikke. Det er, som Pastor A. M. Andersen skrev, en indre Skole, vi mangler.

Medens jeg skriver dette, kommer jeg til at tænke paa noget, som i sin Tid blev fremsat af en af vore Præster, og som Prof. Vig gav et foreløbigt Svar, men som jeg siden ikke har hørt mere om. Jeg vil her fremsætte Spørgsmaalet med mine Ord, som følger: Vilde det mon ikke give vor Skole mere Tillid, om alle dens faste Lærere — N. P. Lang iberegnet — resignerede til næste (kommende) Aarsmøde? Det forekommer mig, som om et saadant Skridt, der vilde give Præster og Delegater Lejlighed til at vælge eller genvælge Lærere til Skolen, maa være et Skridt hen imod at skabe Tillid.

Og saa er det Lokaliteten. Sagen har naaet et Stade for Tiden, som gør det farligt for vor Kirke at skulde træffe en Afgørelse om Udvidelse eller Flytning af vor Skole netop nu til kommende Aarsmøde. Krigsbølggerne har ikke lagt sig endnu. Nationerne er ikke kommen i Ro. Der er Uro alle Vegne og ikke mindst her i Landet. Og saa vi — vort eget lille Samfund — er smittet af Uroen. Jeg vover at paastaa, at vi er ikke rolige nok til at afgøre en saa vigtig Sag som vor Skolesag ved vort kommende Aarsmøde.

Er der ikke nogen Udvej til, at vi kan udsætte Afgørelsen? For Sagens Skyld, for vor Skoles Skyld, for vor Kirkes Skyld bør den udsættes. Jeg henstiller til arlige Mænd, hvem vor Kirkes Fremtid ligger paa Hjerte, at se at finde en Maade, hvorpaa vi kan undgaa at faa Skolesagen afgjort netop nu paa kommende Aarsmøde.

A. Lillethorup.
Verdigre, Nebr.

Almanakker for 1920

Andersens Aarvog	50
Folkets Almanak	60
Folkekalender (Norsk)	15
Lutheran Church Year Book	26

Danish Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.